

PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 7/2012 vp

Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan päätökseksi eduskunnan työjärjestyksen ja eduskunnan vaalisäännön 6 ja 9 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 22 päivänä marraskuuta 2012 lähettänyt perustuslakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi puhemiesneuvoston ehdotuksen eduskunnan päätökseksi eduskunnan työjärjestyksen ja eduskunnan vaalisäännön 6 ja 9 §:n muuttamisesta (PNE 1/2012 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- eduskunnan apulaispääsihteeri Jarmo Vuorinen, eduskunnan kanslia
- professori Mikael Hidén.

PUHEMIESNEUVOSTON EHDOTUS

Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunnan työjärjestykseen tehdään eräitä muutoksia sen saattamiseksi vastaamaan eduskuntatyön nykykäytäntöjä. Ehdotuksella selvennetään työjärjestyksen eräitä sanamuotoja sääntelyn ymmärrettävyyden parantamiseksi ja soveltamisen helpot-

tamiseksi. Lisäksi eräät vanhahtavat termit ehdotetaan korjattavaksi vastaamaan paremmin nykykieltä. Eduskunnan vaalisääntöön ehdotetaan samalla muutosta, jolla puhemiehistön vaaliin käytettävää aikaa voidaan jossain määrin lyhentää.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Puhemiesneuvoston ehdotuksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa ehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Eduskunnan työjärjestys

30 a §. Valiokunnan saama selvitys. Perustuslain 47 §:n 2 momentin perusteella valiokunnalla on oikeus saada valtioneuvostolta tai asianomaiselta ministeriöltä selvitys toimialaansa kuuluvasta asiasta. Valiokunta voi selvityksen johdosta antaa asiasta lausunnon valtioneuvostolle tai ministeriölle. Valiokunnan saaman selvityksen ottamisesta täysistuntokeskusteluun

säädetään työjärjestyksen 30 a §:ssä. Sen nojalla puhemiesneuvosto voi asianomaisen valiokunnan esityksestä päättää ottaa valiokunnan saaman selvityksen keskusteltavaksi täysistunnossa, jolloin eduskunta ei kuitenkaan tee päätöstä asiasta.

Puhemiesneuvosto ehdottaa, että pykälään lisätään säännös siitä, että selvityksen täysistuntokeskustelussa puheenvuorojen myöntämisessä voidaan poiketa siitä, mitä työjärjestyksen 50 §:ssä säädetään. Ehdotuksen perusteluissa todetaan, että sama periaate on kirjattu vastaaviin säännöksiin, jotka koskevat täysistuntokeskusteluja ja joissa asiassa ei tehdä päätöstä. Lisäksi pykälään lisätään maininta puhemiehen mahdollisuudesta todeta keskustelu päättyneeksi, kun hän katsoo sen riittävän.

Kansanedustajan puhevapaudesta säädetään perustuslain 31 §:n 1 momentissa. Kansanedustaja voi puhua kaikista käsiteltävinä olevista asioista ja ilman määrällisiä rajoituksia. Puheoikeutta voidaan rajoittaa kysymyksiä, ministerin ilmoitusta ja ajankohtaiskeskustelua koskevan perustuslain 45 §:n nojalla. Eduskunnan työjärjestyksessä on säädetty, että näissä asioissa puheenvuorojen myöntämisessä voidaan poiketa siitä, mitä 50 §:ssä säädetään, eli puhemies ei ole sidottu puheenvuoron ilmoittautumisjärjestykseen ja puheenvuorojen määrää sekä pituutta voidaan rajoittaa.

Valiokunta tähdensi perustuslakiuudistuksen yhteydessä kansanedustajan puhevapauden suurta periaatemerkitystä, mutta piti tärkeänä myös sitä, että eduskuntatyössä voitaisiin tapauksittain muokata asioiden käsittelyä kulloisenkin tilanteen vaatimusten mukaisesti ja näin osaltaan edistää eduskuntatyön suunnitelmallisuutta (PeVM 10/1998 vp, s. 15/I).

Perustuslakiin ei sisälly säännöstä valiokunnan saamasta selvityksestä käytävästä täysistun-

tokeskustelusta eikä siihen liittyvästä mahdollisuudesta rajoittaa puheoikeutta. Täysistuntokeskustelu tästä asiasta mahdollistettiin työjärjestykseen lisätyllä uudella 30 a §:llä, jota perustuslakivaliokunta ehdotti käytännön tarpeiden johdosta (PeVM 11/2002 vp, s. 2/I). Valiokunta katsoo, että kansanedustajan puheoikeuden rajoittaminen puhemiesneuvoston ehdottamalla tavalla on mahdollista täysistuntokeskustelussa, joka perustuu eduskunnan työjärjestyksen sääntelyyn sekä puhemiesneuvoston erilliseen päätökseen ja jossa eduskunta ei tee päätöstä.

50 §. Puheenvuorot. (Uusi) Pykälän 5 momentin mukaan puheenvuorojen myöntämisestä ajankohtaiskeskusteluissa ja kyselytunneilla sekä keskusteltaessa pääministerin ilmoituksista säädetään 24—26 §:ssä. Koska puhemiesneuvosto ehdottaa, että valiokunnan saamasta selvityksestä käytävässä täysistuntokeskustelussa voidaan poiketa siitä, mitä 50 §:ssä säädetään, on pykälän 5 momenttiin syytä lisätä viittaus myös 30 a §:ään.

Voimaantulo

Valiokunta ehdottaa, puhemiesneuvoston taivoin, että eduskunnan päätökset eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta ja eduskunnan vaalisäännön muuttamisesta tulevat voimaan 1.1.2013.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta ehdottaa,

että puhemiesneuvoston ehdotukset hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Eduskunnan päätös

eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 52 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla,

kumotaan eduskunnan työjärjestyksen (40/2000) 6 §:n 1 momentin 3 kohta ja 47 §:n 3 momentti sekä

muutetaan 24 §:n 2 momentti, 25 §, 26 §:n 2 momentti, 30 a §, 50 §:n 5 momentti, 52 §:n 1 momentti, 53 §, 55 §:n 1 momentti, 59 §:n 1 momentti, 60 §:n 1 momentti, 63 §:n 2 momentti ja 69 §, sellaisina kuin niistä ovat 30 a § eduskunnan päätöksessä 118/2003, 53 § osaksi eduskunnan päätöksessä 10/2006 sekä 55 §:n 1 momentti ja 59 §:n 1 momentti eduskunnan päätöksessä 71/2011 ja 69 § osaksi eduskunnan päätöksessä 71/2011, sekä

lisätään 63 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

24—26 ja 30 a §
(Kuten PNE)

50 § (*Uusi*)

Puheenvuorot

nan saamasta selvityksestä säädetään 24—26 ja 30 a §:ssä.

52, 53, 55, 59, 60, 63 ja 69 §
(Kuten PNE)

— — — — —
Puheenvuorojen myöntämisestä ajankohtais-
keskusteluissa ja kyselytunneilla sekä keskustel-
taessa pääministerin ilmoituksesta ja valiokun-

Tämä eduskunnan päätös tulee voimaan 1 p^{äi}-
vänä tammikuuta 2013.

2.

Eduskunnan päätös

eduskunnan vaalisäännön 6 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 52 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla,

muutetaan eduskunnan vaalisäännön (250/2000) 6 §:n 1 momentti ja 9 §:n 1 momentti seuraavas-
ti:

6 ja 9 §
(Kuten PNE)

Tämä eduskunnan päätös tulee voimaan *1 päivänä tammikuuta 2013*.

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Johannes Koskinen /sd	Kimmo Kivelä /ps
vpj.	Outi Mäkelä /kok	Jukka Kopra /kok
jäs.	Sauli Ahvenjärvi /kd	Markus Lohi /kesk
	Tuija Brax /vihr	Tom Packalén /ps
	Eeva-Johanna Eloranta /sd	Vesa-Matti Saarakkala /ps (osittain)
	Ilkka Kantola /sd	Anu Urpalainen /kok.
	Pia Kauma /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Timo Tuovinen.